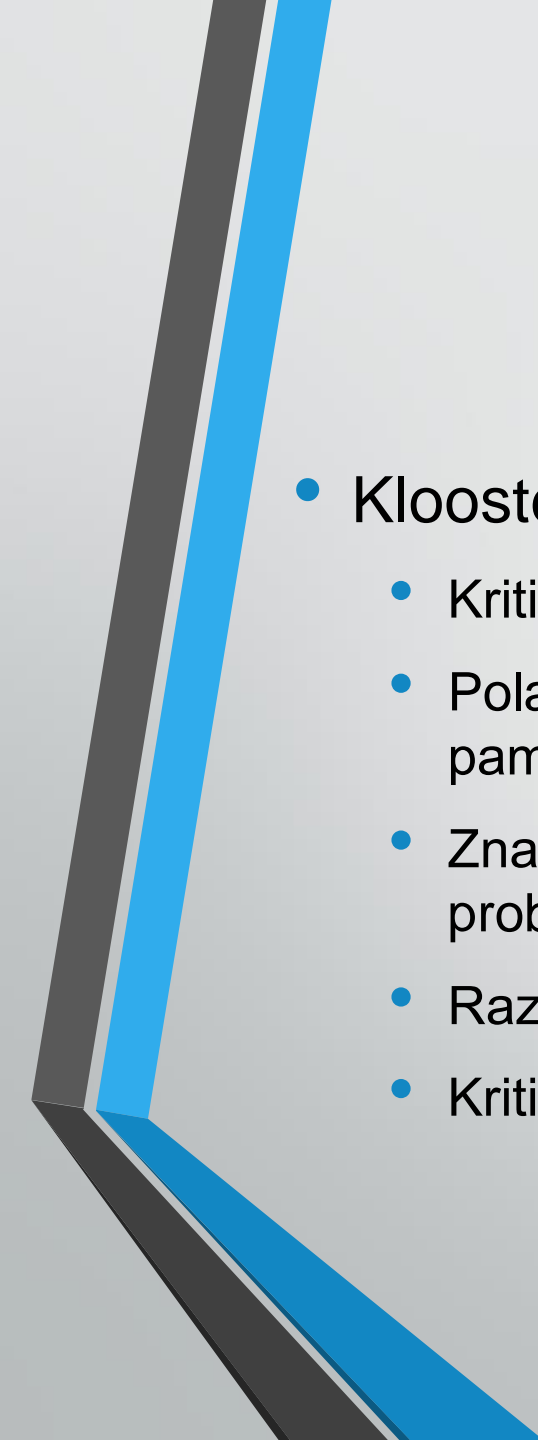

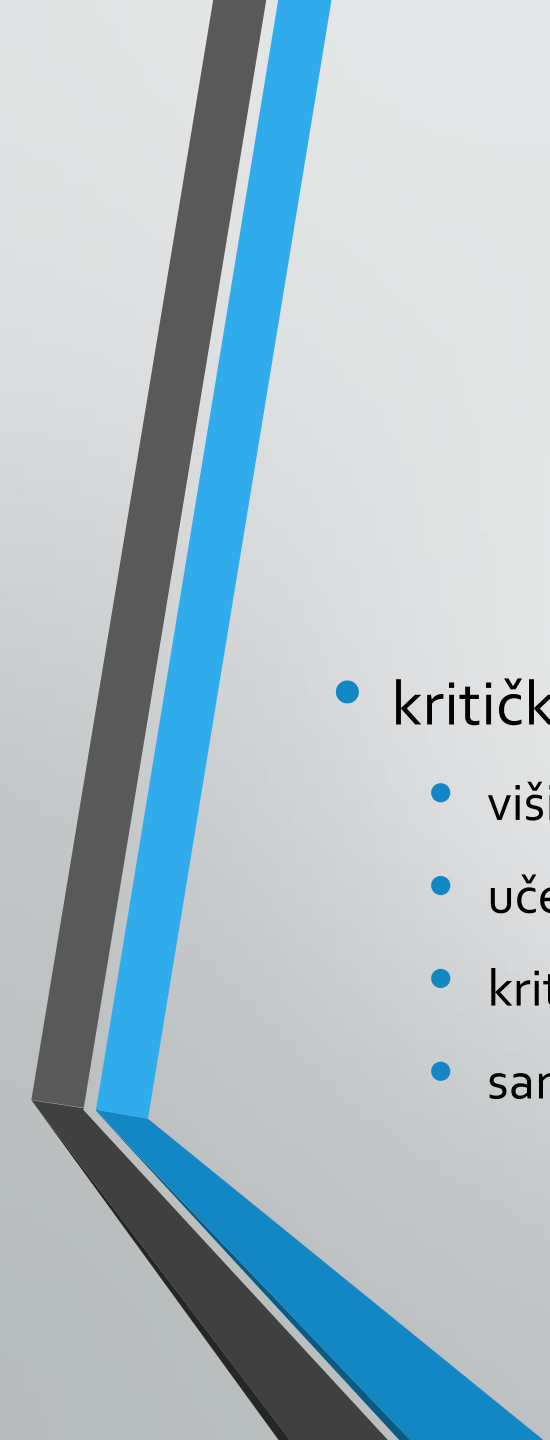

Razlika između kritičkog i reproduktivnog mišljenja

Kritičko mišljenje

- J. Dewey:
 - kritičko mišljenje je aktivno mišljenje
 - neovisno mišljenje
 - temeljne odrednice kritičkog mišljenja: "ustrajnost" i "pažljivost"
 - razmatranje uzroka i implikacija naših uvjerenja
- Enis: Kritičko mišljenje je razumno refleksivno mišljenje koje je usmjereno na odlučivanje u tome što vjerovati ili činiti
- Paul: umijeće analiziranja i evaluiranja mišljenja

-
- Klooster ga definira kroz pet točaka:
 - Kritičko mišljenje je neovisno mišljenje
 - Polazna točka kritičkog mišljenja je informacija, njeno razumijevanje i pamćenje
 - Znatiželja-kritičko mišljenje započinje upravo pitanjima i problemima koje valja riješiti
 - Razložna argumentacija je nužna za kritičko mišljenje.
 - Kritičko mišljenje je društveno mišljenje

-
- kritičko mišljenje doprinosi:
 - višim razinama usvojenosti i razumijevanju nastavnih sadržaja
 - učenici lakše prate nastavne sadržaje
 - kritički ih vrednuju,
 - samoregulirano učenje

Vještine kritičkog mišljenja (Facione, 2007.)

- Tumačenje: Kategorizacija informacija, dekodiranje značenja, pojašnjenja značenje
- Analiza: Ispitivanje ideja, identificiranje argumenata, analiza argumenata
- Evaluacija: Procjena tvrdnji, procjena argumenata
- Zaključivanje: Preispitivanje dokaza, pretpostavljanje alternativa, izvođenje zaključaka
- Objašnjenje: Iznošenje rezultata, opravdanje postupaka, prezentiranje argumenata,
- Samoregulacija: Samoispitivanje, samoispravljanje

Intelektualne vrijednosti (Bošković, 2009., Buchberger 2012.)

- Kritičko mišljenje njeguje i razvija sljedeće intelektualne vrijednosti:
 - Jasnoću
 - Relevantnost
 - Dubinu
 - Preciznost
 - Konzistentnost
 - Koherentnost
 - Logičnost
 - Objektivnost

Reproduktivno mišljenje

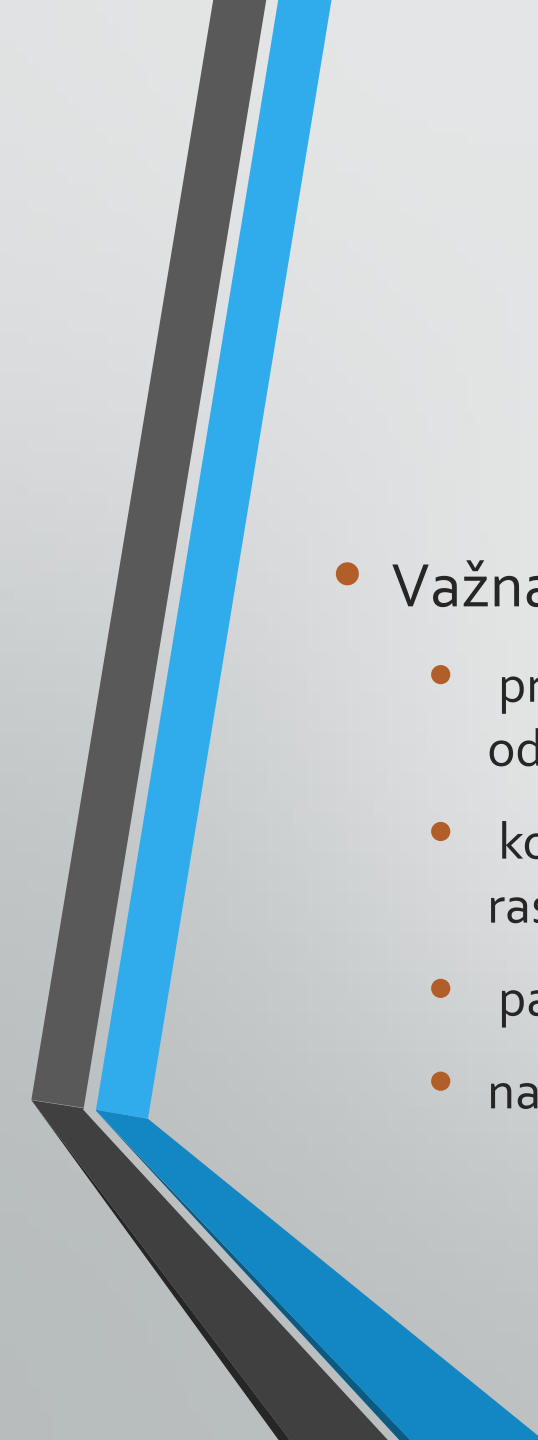
- Reproductivno mišljenje je proces i rezultat bazičnog usvajanja i razumijevanja informacija
- Nema vlastitosti i refleksivnost. Međutim, pojedinac čije je mišljenje kritičko, čitajući određeni tekst
- Bazično razumijevanje informacija tek je početna pozicija za daljnje kognitivne procese

Reproduktivno i kritičko mišljenje (prema I. Buchberger, 2012.)

- Reproduktivno mišljenje:
 - temeljno razumijevanje
 - nepovezivanje informacija u smislenu cjelinu
 - nedovođenje u pitanje iznesenog
 - ponavljanje onoga što se misli ili što netko misli
 - razvoj konvergentnosti koja podrazumijeva sagledavanje situacije iz jedne perspektive i uključuje traženje jednog rješenja
- Kritičko mišljenje:
 - temeljno razumijevanje je početna pozicija
 - povezivanje informacija u smislenu cjelinu
 - filtriranje informacija
 - refleksivno mišljenje
 - razvoje divergentnosti, sagledavanje s više različitih perspektiva te mogućnost različitih rješenja

Vođeno čitanje

- čitanje teksta koje je podijeljeno na mjestima gdje se radi pauza , refleksija na pročitano
- postavljaju se pitanja o samoj temi teksta,
- prije nastavka od učenika se traži predviđanje događaja (evokacija)

-
- Važna su četiri čimbenika:
 - predviđanje – motivira, usmjerava učenikovu svrhu čitanja i mišljenja te traženje odgovora
 - koherentni plan mišljenja – plan obrade teksta, nastavnog sadržaja (smjernice za raspravu)
 - pauze – gdje u tekstu stati i postaviti pitanja
 - nastavnik je moderator, potiče raspravu između učenika.

Metodološki okvir za analizu i kritiku za radove rasprave (prema I.Buchberger,2012.)

- Podaktivnosti kritičkog mišljenja: kritičko slušanje, čitanje i pisanje

Metodološki okvir za analizu i kritikz za radove rasprave (prema I.Buchberger,2012.)

- 1. Osnovna teza.
- 2. Kontekstualizacija teze.
- 3. Osnovni pojmovi.
- 4. Argument.
- 5. Protuargument.
- 6. Vlastita pozicija

Metodološki okvir za analizu i kritiku za radove rasprave (prema I. Buchberger, 2012.)

- (...) *djeca nisu u položaju štititi svoje interese. Kao mala, posve ovise o odraslima. Ova ovisnost s godinama se smanjuje, no ona su još dugo izložena opasnosti zanemarivanja i zlostavljanja. Liberali tu vide presudnu ulogu države kao zaštitnika – koliko je to u njezinoj moći – osnovnih interesa djece. (Barry, 2006, str. 240.)*

Metodološki okvir za analizu i kritikz za radove rasprave (prema I.Buchberger,2012.)

- **osnovna teza**

- Koje je pitanje rasprave?
- Pitanje rasprave je *Tko treba štiti interese djece?*
- Koja je osnovna teza? Što se u tekstu tvrdi?
- Osnovna teza je: *Država treba štititi interese djece.*

- **Kontekstualizacija teze:**

Brian Barry (1936-2009) je jedan od vodećih suvremenih političkih filozofa. Predstavnik je egalitarnog liberalizma - filozofskog stajališta prema kojem valja štiti slobodu pojedinca, ali uz poštivanje jednakosti

Metodološki okvir za analizu i kritiku za radove rasprave (prema I. Buchberger, 2012.)

- **Osnovni pojmovi:**

Država

Djeca

- **Argument:**

P₁: Djeca nisu u položaju štititi svoje interese.

P₂: Država treba štititi interese onih koji ih nisu u stanju štititi sami.

K: Država treba štititi interese djece

- **Argument:**

Budući da djeca nisu u položaju štititi svoje interese, a zadaća je i obveza države da štiti interese onih koji ih nisu u stanju štititi sami, može se zaključiti da država treba/ima obvezu štititi interese djece.

Metodološki okvir za analizu i kritikz za radove rasprave (prema I.Buchberger,2012.)

- **Protuargument:**
Trebamo poštovati slobodu pojedinca. Sloboda pojedinca uključuje i isključivo pravo roditelja da odlučuju o tome što je dobro za njihovu djecu. U tom slučaju je uplitanje države u odlučivanje o tome što je dobro za djecu kršenje slobode pojedinca. Prema tome, država ne treba štititi interese djece.
- **Vlastita pozicija:**
Teza: Država treba štititi interese djece.
Osnovni pojmovi: Država, djeca
Argument: Budući da su nezreli pojedinci, djeca ne mogu sama štititi svoje interese. Interese djece treba štititi onaj tko najobjektivnije i najrazumnije može odlučiti što je dobro za djecu, a to je država. Prema tome, možemo zaključiti da država treba štititi interese djece.

Literatura:

- Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje -Priručnik za nastavnike - inovativne metode rada, učenja i poučavanja, Forum za slobodu odgoja, Slavonski Brod, 2016.
- Busherberger I., Bolčević V., Kovač V.: Kritičko mišljenje u obrazovanju: Dosadašnji doprinosi i otvoreni smjerovi Metodički ogledi, 24 (2017.) 1, 109–129
- Buchberger, I.: Kritičko mišljenje: priručnik kritičkog mišljenja, slušanja, čitanja i pisanja, Universitas, Rijeka 2012.
- Klooster, D.: "Što je kritičko mišljenje?", Metodički ogledi, Vol.9 No.2, 2003., str.87-95
- Bjelanović, Ž.: Neke metode za razvoj kritičkog mišljenja učenika po ERR sustavu, Metodički ogledi, 19 (2012.) 1, 163–179
- Dr. Peter A. Facione: Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction (2007.), <http://www.qcc.cuny.edu/SocialSciences/ppecorino/CT-Expert-Report.pdf>
- Bošnjak, Z. : Primjena konstruktivističkog poučavanja i kritičkog mišljenja u srednjoškolskoj nastavi sociologije u: Revija za sociologiju 39(3-4); 257-277, 2009.